

Domači glasovi

Stev.3.

Lienz, sobota 3.novembra 1945.

Leto 1.

Atlantska listina

Večkrat beremo in slišimo o "Atlantski listini". Zato se nam zdi umestno, da ta dokument tukaj objavimo, da se tako slovenski begunci bolje seznanimo s temeljnimi načeli anglo-ameriškega sodelovanja za ureditev novega sveta.

SPLOŠNA NAČELA ZDRUŽENIH NARODOV ZA TRAJEN MIR NA SVETU - 14. AVGU-

---STA 1941---

Predsedniku Združenih ameriških držav in min.predsedniku g. Churchill, kot zastopniku angleške vlade, se je na sestanku zdelo prav, da objavita v skupni izjavi nekatera splošna načela, ki jih zasleduje politika njunih držav. To so načela, na katerih gradita upe za boljše bodočnost sveta.

Prvič; njuni državi ne težita za nobenim povečanjem, niti za ozemeljskim niti za kakim drugim.

Drugič: ne želita nobenih ozemeljskih izprememb, ki se nebi skladale s svobodno izraženimi željami prizadetih narodov.

Tretjič: priznavata narodom pravico, da si po svoji volji izberejo obliko vladavine, v kateri hočejo živeti. Obenem tudi želita, da bodo povrnili suverene pravice in samovlado tistim, ki so jim bile nasilno vzete.

Cetrtrič: prizadevali si bosta, s primernim upoštevanjem svojih obstoječih obveznosti, pomagati vsem državam, pa najsi bodo velike ali majhne, zmagovite ali poražene, da dobijo na podlagi enakopravnosti dostop do trgovine in surovin, ki so potrebne za njihovo gospodarsko uspevanje.

Petič: hočeta delovati za dosego popolnega sodelovanja med vsemi narodi na gospodarskem področju, z namenom splošnega izboljšanja delovnih razmer, gospodarskega napredka in družbene varnosti.

Šestič: upata, da pride po uničenju nacističnega nasilja do miru, ki bo nudil vsem narodom sredstva za varno prebivanje v okviru njihovih meja in ki bo dal vsem ljudem v vseh deželah zagotovilo za življenje v svobodi pred ustrahovanjem in pomanjkanjem.

Sedmič: takšen mir naj vsem ljudem omogoči, plovbo po morjih in oceanih brez vsakršnih zaprek in ovir.

Osmič: trdno verujeta, da morajo opustiti vsi narodi sveta iz realističnih in duševnih razlogov uporabo sile. Kajti ni mogoče ohraniti bodočega miru, če bi se še naprej oboroževali na suhem, v zraku in na morju tisti narodi, ki so nagnjeni k nasilnosti izven svojih meja. Zato mislita, da je razorožitev takih narodov neizogibno potrebna, dokler ne bomo zgradili širšega in trajnejšega ustroja obče varnosti. Prav tako bosta podpirali in pospeševali vse druge uporabne odredbe s katerimi bo olajšano miroljubnim ljudstvom strašno breme oboroževanja.

FRANKLIN D. ROOSEVELT, l.r.

WINSTON S. CHURCHILL, l.r.

Komunistična ofenziva proti Italiji

od našega tržaškega dopisnika.

1./ Odsek kominterne za srednje Sredozemlje in jugovzhodno Evropo se je po Titovi zmagi preselil v Beograd, oz. v Jugoslavijo.

Zato je treba gledati na vzhodno sosedo Italije ne več kot na osamljeno državo, temveč kot na središče, od-koder se širi revolucionarna propaganda in se financirajo komunistične stranke v sosednjih državah. Šef.jugosl.komunistične politike in pooblaščenec Moskve za ta odsek kominterne je sedanji podpredsednik vlade v Belgradu - Edvard Kardelj.

2./ Prva država, ki naj bi se po načrtu kominterne zrevo-lucionirala na tem odseku, je Italija. S tem bi bil ustvarjen most do Francije in Spanije. Kakor omenjeno ima glavno skrb za izvedbo te naloge odsek kominterne s sedežem v Jugoslaviji. Posebno važnost polaga vodstvo odseka kominterne na severno Italijo, ker so tukaj delavske mase najbolj številne in tudi najbolj komunistično zaved-ne.

3./ Po vseh večjih krajih Italije, zlasti severne, so pri-deljene italijanski komunistični stranki skupine jugoslovanskih komunistov kot strokovnjaki v revolucionarni taktiki, ter kot po-litična in vojaška zveza med vodstvom ital.kom.stranke in med od-sekom kominterne v Jugoslaviji: skratka kot pravi vojaški in po-klicni instruktorji.

4./ Most med Jugoslavijo in Italijo predstavlja Trst. V Trstu je stikališče kominterne in ital.komun.stranke. V Trst pri-najajo po navodila politični voditelji ital.komunizma, tam se vrši-jo tudi tečaji za komunistične aktiviste in borce. Istočasno je Trst izhodišče komunistične propagande tudi za ostale dežele sred-njega Sredozemlja, za Egipt in za severno Afriko. Zato je posest Trsta za Tita življenske važnosti.

5./ Poleg mogočne podpore, ki jo daje tej politiki kominter-ne italijanska komunistična stranka, ima kominterna na razpolago ogromna denarna sredstva. Titova vlada je namreč z zamenjavo lire v dinarje zbrala nekaj milijard lir. Ta šenar sedaj izrablja za fi-nanciranje komunistične akcije v Italiji, za podkupovanje, korumpi-ranje, vohunstvo itd.

6./ Ena izmed nalog jugosl.komunističnih skupin v Italiji je tehnično in politično pripravljeno članov ital.komunistične stranke za partizanski revolucionarni nastop, ki naj bi se po načrtu kominterne pričel v severni Italiji spomladi 1946. V ta namen se pripravlja v Jugoslaviji potrebni material, da bi se komunistična akcija v sev.Italiji učinkovito podprla.

7./ Poleg sodelovanja jugosl. in ital.komunistov je treba omeniti tudi posebno vlogo ruskih komunistov, ki so tajno v Italiji v obliki raznih tajnih vojaško-političnih misij. Ta odposlanstva i-majo dolžnost kontrolirati razvoj revolucionarnega delovanja v I-taliji. Člani teh odposlanstev se skrivajo bodisi kot jugoslovani, bodisi kot italijanski državljani po tovarnah in drugih ustanovah. Večji del teh ruskih zastopnikov je pristal s padali v zimi 1944-45 pri komunističnih partizanskih oddelkih v severni Italiji.

8./ Uspeh kom. stranke v Jugoslaviji je priboril v očen Moskve jugoslovanskim komunistom velik ugled in priznanje. Njene m-ode so postale zato obvezne tudi za druge še neosvojene države. Njeno revolucionarno teorijo in njene izkušnje si morajo prisvojiti tudi ostale nekomunistične dežele. Iz tega sledi važen zaključek, č-je možno dobro spoznati taktiko, metode in cilje ital.komunizma le tistemu, ki obvlada taktiko in metode, s katerimi je zmagala jugosl.komunistična stranka. To zlasti radi tega, ker pripada Italija odse-ku kominterne, ki ima svoj sedež v Jugoslaviji.

9./ Po izrecnih izjavah vodilnih jugosl.komunistov je komu-nistična politika v prvi vrsti zainteresirana na Italiji in je za-to vrgla težo svoje propagande, svojih finančnih sredstev in svoje zvite taktike v to državo. Iste izjave so nam tudi zatrdile, da bi strmeli, če bi vedeli, kdo vse prejema denar kominterne in kdo vse je v njeni službi.

Dejstva potrjujejo

Od našega tržaškega dopisnika.

V soboto 27. okt. sta v Trstu izginila dr. Martelanc in ing. Martinjak. Omenjenega dne sta šla zjutraj od doma in ker se do drugega dne nista vrnila, so stvar prijavili policiji. Isti večer je bil izvršen napad na Miloša Stareta, ki pa je srečno ušel.

V nedeljo 28. okt. je bil slovesen pogreb petih žrtev, katere so fašisti l. 1941. ob priliki tržaškega procesa ustrelili. Slovesnost se je začela na Piazza d'Unitá z govori zastopnikov slovenske in ital. komun. partije. Od tam je šel sprevod po Corsu čez Piazza Goldoni na pokopališče. Na čelu sprevođa so nosili ogromne vencev. Veliko jih je imelo obliko rdeče zvezde. Trakovi vseh pa so bili okrašeni s komunističnimi emblemi. Krste so bile zavite v rdeče in nosili so jih partizani. Ves špalir jih je pozdravljal z dvignjenimi pestmi. Prišlo je do hudih pretefov. Ljudje so hoteli linčati nekaj oseb, ki so napravile protikomunistične opazke. Z veliko težavo jih je rešila policija.

V Trstu se povsod prepeva in žvižga internacionala. Na promenadi, po gostilnah, da, še celo otroci, ki so komaj zlezli iz plenice, prepevajo "Bandiera rossa trionferá."

Bil sem navzoč pri dveh filmskih predstavah, kjer so v filmskem dnevniku kazali tudi Churchilla in Attleeja. Publika je začela žvižgati in bila z nogami ob tla. Ko pa se je prikazal Stalin, je vse ploskalo in tulilo: "Evviva compagno Stalin!", "Evviva SSSRE!" itd.

Draginja živil je strašno narasla. Kilogram krompirja stane že 40 - 45 lir.

V ponedeljek 31. oktobra so začele demonstrirati ženske z otroki. Udrle so v vladno palačo, od koder jih je po daljšem prerivanju odstranila policija. Klicale so: "Pane, nostri bambini hanno fame." (Kruha, naši otroci so lačni!) Od tu so šle dalje po mestu in kričale. Grozijo, da bodo to delale vsak dan.

Komunisti zelo ščuvajo ljudi proti Angležem in Amerikancem, ti pa vse dogajanje le bolj opazujejo.

Nebrzdano izzivanje

Zadnje čase lahko večkrat slišimo in beremo, kako se SSSR pritožuje zaradi nezaupanja, ki ga do njene politike gojijo zapadne demokracije. Poglejmo pa, kako se sovjetski tisk in njegove podružnice v Jugoslaviji trudijo, da bi si pridobile to zaupanje. Vse njihovo pisanje je samo vrsta najbolj nebrzdanih izzivanj, ki seveda ne morejo iti pri zapadnih silah, katere so pravzaprav dosegle, da nemški vojni stroj ni zlomil Sovjetske zveze, kar tako v pozabljenosti.

Moskovska "Izvestja" naravnost in brez ovinkov obdolžujejo Angleže prohitlerizma in jim očitajo, da so zaščitniki fašizma. Med tem, ko se zavezniške oblasti trudijo, da se v vseh postopkih strogo ločijo od metod, ki jih je vpeljala diktatura, zahteva Sovjeti še strašnejše metode, kot jih je uporabljala fašistična diktatura. V vsaki stvari iščejo Sovjeti kamen spodtike, da bi lahko zapačnim zaveznikom naprtili odgovornost za slabe odnošaje med seboj in njimi, katere odnošaje pa prav sami umetno vzdržujejo čim bolj nepovoljne. Tako n. pr. "Izvestja" nikakor ne morejo odpustiti zapačnim zaveznikom "zavlačevanja" lüneburškega procesa proti uslužbencem nemškega koncent. taborišča v belsenu. Med tem, ko vidimo, da zavezniški sodniki hočejo pri vsem procesu raziskati tudi temelje in osnovo hitlerjenskih postopkov proti ljudskim množicam, pri čemer kajpada pride včasih do odkritij, ki Sovjetem ravno niso prijetna,

Sovjetski tisk zahteva takojšnjo, najbrutalnejšo likvidacijo obtožencev. Tekom procesa namreč postaja vedno bolj očitno, da imajo Sovjeti ves interes na tem, da bi obtoženci bili odstranjeni, preden bi jim bila dana priložnost, podati tudi svojo obrambo, zakaj angleški major Winwood je napodlagi preiskav v zagovor obtožencev navedel stvari, ki sicer ne uničujejo krivde belæenskih ječarjev, pač pa mečejo čudno luč na anarhistično nastrojenje sovjetskih državljancev, ki so bili v Belsenu zaprti. To pa je zadosten razlog, da sovjetski tisk takole ocenjuje proces: "Tak svojevrsten cinizem tako svojevrstno demokratično" gledanje, ki ga izpoveduje g. Winwood ne škoduje samo miru in demokraciji v svetu, marveč lahko lepega ne pripelje samega g. Winwoda na zatožno klop. (Mar ni v tem izražena grožnja, da bodo Sovjeti nekoč tudi Angležem merili pravico???) No, od kod izvira takšno pojmovanje demokracije, ki brani fašistične zločince na eni strani in njihove vrste sodelavce v njihovih deželah na drugi strani, pač ni težko ugotoviti. Obstoj takih demokracij kakor je Winwood, sama še dokazuje, kako silno je treba bdeti nad različnimi ostanki fašizma in kako neusmiljeno se je treba proti njim boriti..."- Po tako nesramnem izzivanju se bodo potem še čudili, da ni zaupanja...

SMRTNA NESREČA

Sem je dospela žalostna vest, da se je 27.10.ob 9.zvečer v Trevisu v Italiji smrtno ponesrečil slovenski begunec g.Levstek Franc, poštni računski inspektor iz Ljubljane. Pripeljal se je z avtomobilom v Treviso in ko je izstopil, ga je avto podrl in povozil. Ob 1. ponoči je v bolnici, prevleden s sv.zakramenti, izdihnil svojo blago dušo. Pokopali so ga še isti dan v Trevisu.

Pokojni g.Levstek, je bil kot čebelica priden delavec na slovenskem veršem in prosvetnem področju. Da so Moste v Ljubljani dobile svoje zasilno cerkev in postale župnija, je v precejšnji meri tudi njegova zasluga. Saj je od ustanovitve cerkvenega odbora v Mostah pa do zadnjih časov bil eden najbolj delavnih odbornikov. Tudi prosvetno društvo v Mostah bo pokojnega g.Levsteka težko pogrešalo.

Pokojni zapušča na Koroškem svojo soprogo, kateri izražamo globoko sočalje v imenu vse naše begunske skupnosti.

Sv.maša zadušnica zanj bo v lienskem taborišču v ponedeljek 5.t.m. ob 8 uri zjutraj.

IZ KONCENTR.TABORIŠČA V MATTENBERGU V NEMCIJI pošiljajo pozdrave družine: Zivic iz Boštanja ob Savi, Tomažin iz Rake pri Krškem, ter Božič Alojzij, Humek Karel, Cernič Franc in Česnovar Jože. Želeli bi kaj sporočil.

POIZVEDOVANJA. Kdor bi mogel dati kaj točnejših poročil o domobrancu neborcu Jožkotu Tomšiču, sinu dr.Tomšiča iz Ljubljane, roj. l. 1923, ki je bil nazadnje na tehničnem oddelku SNV, se naproša, naj vesti o njem pošlje slovenski pisarni v liensko taborišče.

V GRČIJI MISLIJO RESNO! - Sovjetska agencija Tass poroča iz Grčije, da se je angleška vlada pri regentu Damaskinosu zavzela za

večinski sistem pri volitvah, "ker edino s tem sistemom bi bilo mogoče odstraniti EAM (t.j.komuniste!) iz parlamenta z zakonitimi sredstvi. V primeru uporabe proporcionalnega sistema bi EAM gotovo dosegel 150 poslanskih mest, kar bi oviralo britansko politiko v Grčiji." - Zapomnite si! To piše sovjetska uradna poročevalska agencija Tass!!!

UMRLI SO: Matija Stiglic, poštár v pok., Celje; Fran Vidmar, v služb.pivov.Union, Lj.; Dore Vidmar, Skofljica; Emilija Drogenik, roj.Lampret, Sv.Jurij ob Juž.žel.; Stane Kpšir, nadpržar Kolinske tov., Lj.; Jožefa Cuznar, roj.Hamperl, Lj.; Jelen Jakob, žel.v pok.,Ljubljana.